

A Civil Közoktatási Platform véleménye

a státusztörvény végrehajtási rendeletének társadalmi vitára bocsátott tervezetéről

2023.08.07.

A Civil Közoktatási Platform (CKP) a rendelkezésére álló rövid idő alatt áttekintette *A Kormány rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról* c. dokumentumot és közzétett kísérő dokumentumait. (<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lii-tv-vegrehajt-sz-korm-r>)

1. A végrehajtási rendelet tervezete nem az oktatás alapvető problémáinak megoldására összpontosítva tesz intézkedéseket, hanem formális eszközök alkalmazásával él.

A státusztörvény és így annak végrehajtási rendelete sem lesz megoldás a közoktatás alapvető problémáira. **Formális megoldásaival a problémákat tovább mélyíti**, sőt újabbakat generál. Ilyen például az eskütétel, ami a törvényben nem szerepel, ebből a rendeletből pedig nem lehet megtudni az esküvel kapcsolatos teendőket.

A rendelettervezet számos intézkedést tartalmaz, amelyek szakemberek pedagógiai feladatokra történő alkalmazását szabályozzák. Ezek mindegyike formális, átmeneti, kényszer szülte megoldások, amelyeknek egy jó része alkalmas lesz arra, hogy statisztikai értelemben javítsa a pedagóguslétszámmal kapcsolatos helyzetet, azonban egyik sem jelent generális megoldást a pedagógushiány problémára, illetve egyik sem segíti elő a pedagógushiány tartós, megnyugtató megoldását.

Elfogadjuk, hogy a közoktatás pedagógushiánnyal kapcsolatos rendkívül szorult helyzetében tűzoltásszerű megoldások alkalmazására is sor kell, hogy kerüljön. Például, még mindig jobb, ha egy földrajztanár tanít integrált természettudományos tantárgyat úgy, hogy a szükséges fizikai, a kémiai, a biológiai tudást csak egy kicsivel a tanítványai előtt járva sajátítja el kapkodva, mint ha ugyanezt a portás, vagy egy énektanár tenné. Tudjuk, hogy a pedagógusok szakképesítését sem kell misztifikálni, modern oktatási rendszerben annak egyre kisebb jelentősége van. De a mi oktatási rendszerünk még nem nevezhető korszerűnek (sőt!), abban még a pedagógus konkrét szaktárgyi tudásának sajnos kritikus szerepe van. A legnagyobb gond azonban az, hogy nem látjuk egyelőre azokat a reform értékű oktatáspolitikai, oktatásirányítási lépéseket, amelyek lényegesen és tartósan megnövelnék a fiatalok vonzódását a pedagógus pályához (és a példánál maradva: amitől kellő számú pályakezdő lenne természettudományi integrált tanári képezéssel a pályán).

A formális rendszerépítés jellemzi a minősítésekkel kapcsolatos kérdésekben a tervezetben leírt szabályozást is. A javaslat megalkotói (követve természetesen a státusztörvény intencióit) az eddig is működő minősítési „filozófiát” érvényesítették, s nem kívánták elvégezni a rendszer mélyebb kritikáját és alapvető reformját. (A részleteket a későbbiekben megadjuk.)

2. A végrehajtási rendelet tervezete több területen nem szabályozza a státusztörvény intézkedéseinek végrehajtását.

Kimaradtak a tervezetből pedagógusok bérezésére vonatkozó részletes szabályok. Az igazgatók a bérmegállapítás kérdésében, a törvényben szereplő szempontok figyelembevétele módjának, a szempontok súlyának meghatározása tekintetében magukra lesznek hagyva. Üdvözlendő, ha a bérek megállapításával kapcsolatban az intézmény, az igazgató nagyobb önállóságot kap, üdvözljük, ha a bérek teljesítményre alapozott differenciálására több lehetősége lesz az igazgatónak (bár ezzel kapcsolatban a

pedagógusok körében félelmek is megfogalmazódnak az eljárás szubjektívizmusától tartva), azonban az egyéb, objektív szempontok érvényesítésével kapcsolatban szükséges országosan egységes vagy közel egységes gyakorlat kialakítása.

A pedagógusok minőségértékelésének részletes szabályozása is kimaradt a tervezetből. A minőségértékelésről a rendelettervezetben közvetlenül csak egyetlen rövid pont szól, emellett csak más kérdéseknél említetik a minőségértékelés perifériális szerepben. Szabályozási törekvések voltak, a minőségértékelés ötletének megszületése után a pedagógusok megismerhettek néhány elképzelést (még egy miniszteri leíratot is kézbe vehettek ezzel kapcsolatban), e szabályozási törekvésekből azonban semmi nem maradt a végrehajtási rendelet kialakítására.

Teljes mértékben szokatlanul és (jogérzékünk azt súgja) jogilag hibás megoldással még egy új feladat is bekerült a rendelettervezetbe, viszont a részletes szabályozás teljes hiányával. Ez a pedagógusi eskü intézménye, amelyről a törvényben szó sincs, s ami miatt **az esküt javasoljuk teljes egészében törölni**.

3. A végrehajtási rendelet előkészítése során sem folytak érdemi tárgyalások, komolytan/antidemokratikus a társadalmi egyeztetés ezen módja.

Csak rámutatunk a leglényegesebb pontokra, hiszen korábbi társadalmi egyeztetések során már több alkalommal ismertettük társadalmi egyeztetési folyamatokkal kapcsolatos kritikánkat, anélkül egyébként, hogy azokra bármilyen érdemi reagálás született volna.

A rendelkezésre álló **nagyon rövid idő** (8 nap), a szabadságok időszaka, a rendeletterv 84 oldala nem teszi lehetővé, hogy kellően részletes elemzést készítsünk a tervezetről. Arra törekszünk, hogy az oktatást, a közoktatásban dolgozókat és a gyerekek, tanulók érdekeit alapjaiban érintő részeket kiemeljük. Amennyiben a döntéshozókban van tárgyalási, egyeztetési hajlandóság, az egyes témák részletes vizsgálatát is szívesen elvégezzük.

A rendelet tervezetéhez készült indoklás és összefoglalás gyakorlatilag semmiről nem tájékoztatja az érdeklődőket, ezekből **nem lehet megismerni a fontosabb intézkedések indokait**, alternatív választások esetén a kiválasztott megoldás előnyeit az alternatívákkal szemben. Az egyes passzusoknál nem látható, hogy mi az, ami eddig is hatályban volt és csak egy másik jogszabályból emelik át, melyek azok a pontok, amelyek változtak az eddigiekhez képest, és melyek azok, amelyek új szabályozási területek. Ezen információk hiányában nem lehet felelős döntést hozni, megalapozott véleményt kialakítani. Ezek az információk hosszas kutatómunkával összegyűjthetők ugyan, de az érdemi döntéselőkészítés, a társadalmi egyeztetési folyamat során rendelkezésre kellene állniuk.

Az összefoglalás nem foglal össze semmit csak a jogszabály elkészültének tényét tartalmazza, miközben minimum a benne szereplő témák felsorolása is már sok információt szolgáltatna. A szakmai viták kialakulásának gátja, hogy nem kommunikál nyíltan a kormányzat a célokról, döntéseik okát nem teszi megismerhetővé. A véleményezést nagymértékben megkönnyítené és a hatékonyságát növelhetné, ha az indoklás a jogszabályban szereplő intézkedéseket, előírásokat indokolná, és nem azt, hogy miért adják ki a jogszabályt, valamint, ha az összefoglaló kiemelné a lényegi elemeket, változtatásokat.

A rendelettervezetbe készült **hatásvizsgálat jól láthatóan kapkodva, a kérdőív formális kitöltésével, valódi vizsgálatok elvégzése nélkül készült**. A jogszabály alkalmazásához szükséges feltételek számbavétele során a táblázatban az szerepel, hogy a jogszabály bevezetésének nincs költségvetési vonzata. Ezzel szemben az egyes minősítési kategóriákra megállapított minimális béreknek lehet ilyen vonzata, de ez nem ítéhető meg, mivel a részletek nem válnak ismertté. Továbbá nincs becslés arra, hogy a Pedagógus I. kategóriában lévő pedagógusoknak évente hány százaléka fogja kezdeményezni a Pedagógus II kategóriába kerüléshez szükséges minősítő eljárást, és ennek eddiginél ugyan kisebb, de mégiscsak valamekkora költségvetési kihatása milyen mértékű lesz. Az igazgatók (és esetleg az intézmény

vezetésének további tagjai) által végzett minőségértékelésnek sem lesz költségvetési kihatása? Úgy akarjuk növelni e szakemberek munkaterheit, hogy a pluszmunka végzését nem honoráljuk? Ez rendkívül problematikus lesz, különösen olyan intézményekben, ahol 60 fölötti, akár 100 is lehet a pedagóguslétszám.

A hatásvizsgálat szerint a rendelet nem járul hozzá az ország versenyképességének változásához. Ez ugyan várhatóan ***tényleg így lesz, de csak azért, mert a pedagógus létszámcsökkenés az, ami rontja Magyarország versenyképességét,*** és nem maga e rendelet végrehajtása. Nyilván olyan jogszabályokra (oktatáspolitikára és oktatásirányításra) lenne szükség, amely az oktatást mégis alkalmassá teszi arra, hogy növelje az ország versenyképességét. Ez a törekvés nyomokban sincs meg.

A hatásvizsgálat szerint az intézkedés hozzájárul a foglalkoztatás növeléséhez. Ezzel nem értünk egyet. A pedagógushíányt mintegy „fondorlatosan kikerülő” megoldások nem jelentenek érdemi választ a pedagógushíányra. Az a néhány katonatiszt és rendőrtiszt, akik majd tanítani fognak szinte semmivel nem növelik a pedagógus létszámot. Különösen taszító lesz a fiatalok számára az évenkénti minőségértékelés. A bérek biztosításának kérdésében a rendelet már csak a természetéből adódóan sem tud semmit javítani a helyzeten, ahhoz a források növekedésére van szükség. Az sem lesz vonzó (ahogy már eddig sem volt az), hogy a pályakezdők a felsőoktatási intézményben letett záróvizsgájukat követő egy éven belül kell, hogy tegyenek egy hasonlóan átfogó jellegű vizsgát, miközben hasonló megmértésben ezután már – ha maguk nem akarnak felsőbb kategóriákba kerülni – már a pályájuk végéig nem lesz részük. Mindezek megkérdőjelezzik a hatásvizsgálati lap végső konklúzióját is, hogy tudniillik a rendelet hozzájárul a pedagógusok társadalmi megbecsültségének javulásához.

A hatásvizsgálat nem jelez sem növekedést, sem csökkenést az adminisztratív terhek terén. Ennek ellentmond, hogy a pedagógusok minőségértékelése minden évben jelentős adminisztratív feladatokat ró az iskolák vezetésére, de még az értékelt pedagógusokra is.

A hatásvizsgálat nem egy lap formális kitöltése kellene legyen, hanem az intézkedések hatásai valódi, szakértők és a szakszervezetek bevonásával történő vizsgálatának eredményeit kellene tartalmaznia.

Követeljük a valós társadalmi, szakmai egyeztetést!

A jogszabály által megengedett minimális 8 napos határidő, a rendeletterv megjelenéséről való értesítés hiánya, a szabadságolások idejére időzített egyeztetés csak a jogszabályi kötelezettség kipipálását jelenti, a részletes vélemények kialakítására, a szakmai szervezeteken belüli szakmai egyeztetésre, majd beküldésére nem alkalmas. A kötelező közvetlen egyeztetés mellett a korábbi gyakorlatnak megfelelően élni kellene a közvetett egyeztetés jogszabályi lehetőségével is, és a tervezeteket az érintetteknek, a szakmai és érdekvédelmi szervezeteknek külön is elküldeni véleményalkotásra.

4. A törvény bevezetése az eddig is alacsony szintű szakmai autonómiát tovább csökkenti

A nevelési-oktatási intézményekben fontos szerepet játszó közösségek (pedagógusok, szülők, diákok) semmilyen szerepet nem játszanak az igazgatóválasztásban

A **vezetői pályázatok** esetén (5. §) továbbra is csak a nemzetiségi önkormányzat véleményét kell kikérni a nemzetiségi oktatást folytató intézmények esetében, ezen túl az intézmények túlnyomó többségében a pedagógusoknak (valamint a szülőknek és a diákoknak) semmilyen beleszólási lehetőségük nincs. Jogtechnikai okokból az egyetértési és a vétőjog valóban nem jó megoldások, azonban még nagyon sok más lehetőség létezik. Így például: a nevelőtestület szavazhatna a vezetői pályázatokkal kapcsolatos egyetértés kérdésében. Ha nemleges a szavazás eredménye, a fenntartó azonban mégis az adott pályázót kívánja kinevezni, akkor előírható egy egyeztetési folyamat, s csak azt követően, az egyeztetés sikertelensége esetén a nevelőtestület véleményével szemben állva nevezhetné ki az igazgatót a fenntartó.

Lényegében semmilyen szabály nem vonatkozik a tervben a miniszter döntésére (kivéve a határidőt).

5. A törvény bevezetése a pedagógusok munkaterheit növeli. A rendelet csak palástolja a pedagógushiányt.

Nő a kötelező óraszám, kisebb lesz a számítható pedagóguslétszám.

Az intézmények eddig heti 22-26 kötelező órával számoltak a jogszabály szerint. Ez a szám a gyakorlatban sok helyen, sok pedagógus esetén 22 volt, ami már jóval magasabb volt, mint a korábbi években. Most 24 lett a heti kötelező óraszám, tehát eleve 10%-kal csökken a tanári státuszok száma (3. § (3)).

- Vagyis a pedagógushiányt úgy próbálják elfedni, hogy kevesebb pedagógus alkalmazását írják elő.
- Ezzel azonban a közoktatás számos pontján újabb feszültségek alakulnak ki a pedagógusok alkalmazása során, hiszen sok olyan pedagógus lesz, aki számára nem lehet „összeszedni” heti 24 kötelező órát.
- Ebből következően a remélt hatásnak legföljebb egy része érvényesülhet, az igazgatók a tantárgyfelosztással kapcsolatban sokszor kerülnek majd megoldhatatlan feladatok elé.

A szaktanácsadást, szakértést végző mesterpedagógusok óraszama minden esetben növekszik, tanárok esetén 18-ról 20-ra (30.§ (3)). Ez az intézkedés is növelheti a munkaterheket. Nem láthatók az intézkedéssel kapcsolatban elvégzett számítások, becslések. Nem tudhatjuk, hogy a minősítési tevékenység csökkenése (kevesebb lesz a Pedagógus II-be kerüléssel kapcsolatos minősítési feladat) milyen viszonyban van a kötelező heti óraszám 2-vel való növelésével. Lehet, hogy az utóbbi a jelentősebb, de ennek megítéléséhez nem állnak adatok a rendelkezésünkre.

Egyre több a pedagógusi munkára történő alkalmazással összefüggő feltételek „lazítását” szolgáló átmeneti intézkedés, hogy feltöltsék az álláshelyeket.

A nagy pedagógus és egyéb közoktatási dolgozói hiányt (is) mutatja, hogy az évek óta fennálló képzettségi előírások szigorúságát jelentős mértékben csökkentő előírások mellé egyre újabb ideiglenes és állandó, az előírásokat tovább „lazító” szabályokat fogalmaznak meg a rendeletervezet készítői. Hol elengedik a szakterületi képzettség megszerzését mint követelményt, hol átmeneti türelmi időt állapítanak meg. **A számos kivételt, engedményt sorolja a jogszabálytervezet 9-23.§-a 7 oldalon át.**

Az előírások „lazítása” az aktuális probléma elfedését eredményezi. „Megoldják” a gyerekfelügyeletet, de nem tesznek hathatós lépéseket a pedagógusok létszámának jelentősebb növelésére, vagy a pedagógusi munkavégzés racionalizálására. **Jobb híján legalizálják az eddig nem megengedett, minőségromlást okozó megoldásokat.** De ez az engedmény utat nyit annak, hogy a fenntartók spórolási céllal ott is ezt a megoldást alkalmazzák, ahol megfelelő szakemberrel is ellátható lenne a feladat.

Ezekről bővebben lentebb az oktatás minősége pont alatt írunk.

Az óvodában nem előírás, hogy délután is pedagógus foglalkozzék a gyerekekkel.

Az óvodában délután továbbra sem kell feltétlenül óvodapedagógus, aki foglalkozik a gyerekekkel, lehet bármilyen NOKS-os alkalmazott, tehát dajka is, aki vigyáz a gyerekekre (9. § (5)).

- Ha délután nem pedagógus foglalkozik a gyerekekkel, akkor a fejlesztésük kizárólag a délelőtti órákra korlátozódik, ami jelentős csökkenés. Továbbá a jelenleg tapasztalható szakemberhiány tükrében a gyerekek ellátása is kétségessé válhat. Ez ellentétes a szakmai elvárásokkal, hiszen a kisgyermekkorban végzett fejlesztő munka alapvetően határozza meg az iskolás éveket is.
- Emellett a NOKS-os munkakörök között olyan is van, amelyhez semmilyen pedagógiai ismeret nem szükséges, vagyis, ha nem pedagógiai asszisztens van megbízva az óvodapedagógus helyett,

akkor a gyerekekkel való foglalkozáshoz nem értő személyekre bízzák a gyerekeket. Az ilyen szakemberek egyszerűbb óvodai helyzeteket (gyerekek közötti konfliktusok) sem tudnak általában szakszerűen, a modern pedagógiai elvek szerint megoldani.

- Világosan látható, hogy az intézkedés azért született, mert nincs elég óvodapedagógus. A problémára azért hívjuk fel a figyelmet, hogy még jobban látható legyen, milyen komoly veszélyei vannak a kényszerű megoldásoknak, hogy mennyire káros a kormány pedagógushiányt elleplezni kívánó kommunikációja, és hogy mennyire nagy szükség van olyan alapvető változtatásokra (reformokra), amelyek alapjaiban megváltoztatják a szakma vonzerejét.

6. A törvény bevezetése tovább csökkentené a szakma vonzerejét.

Eskütétel vakon?

Az eskü előírása átgondolatlan, túl sok kérdést vet fel és komoly ellenérzést kelt. Az eskü ***nem járul hozzá a szakmai színvonal emeléséhez***. Bár vannak, akik szerint szép hagyomány, ugyanakkor sokan elutasítják, sokakban rossz érzéseket kelt. Felmerül, hogy az eskü megszegésének minősíthető majd a pedagógus pálya elhagyása, vagyis a közvéleményt még könnyebb lesz a pályaelhagyó pedagógusok ellen hangolni. ***Egy ilyen szakmai és érzelmi kérdéseket is felvető előírás bevezetése széles körű egyeztetést, indoklást, közvéleménykutatást igényelne.***

Az eskü ***tartalma nem tudható*** a jogszabály tervezetéből. Ez bizonytalanságot és bizalmatlanságot kelt. A minisztérium sajtónak adott válaszából pedig az is kiderül, hogy még a minisztérium sem döntött az eskü tartalmáról. De az eskü előírása mégis megtörtént (mint már említettük, úgy, hogy a státusztörvény egyáltalán nem szól róla).

Az elvi problémák mellett számos technikai kérdés sem tisztázott a rendeletben, miközben ez egy végrehajtási rendelet. Mindössze ennyit lehet tudni: „2024. május 31-ét követően pedagógus szakképesítést vagy szakképzettséggel rendelkező pedagógus csak akkor tölthet be pedagógus munkakört, ha felsőoktatási intézményben esküt tett.” (8. §. (3))

- Nem tudható, **ki határozza meg** az eskü szövegét, így az sem, hogy az egységes lesz-e minden felsőoktatási intézményben.
- Az is kérdés, hogy a már korábban, például az **1970-80-es években**, vagy a 2000-es években letett eskük érvényesek-e még. Sok felsőoktatási intézményben az eskütétel most is gyakorlat.
- **Mivel igazolják** a pedagógusok, hogy tettek-e esküt?
- Emellett az is kérdés, hogy a már alkalmazásban lévő pedagógusok mikor, meddig és hova kell, menjenek **utólag** esküt tenni. Fognak ilyeneket tömegesen szervezni?
- Mi indokolja azt a **megkülönböztetést**, hogy egy pedagógus szakképzettséggel nem rendelkező személy eskü nélkül is betöltheti a pedagógus munkakört? Ilyenek:
 - művészeti szakmai tantárgyat oktató tanár,
 - szakmai tantárgyat tanító tanár,
 - szociálpedagógus,
 - honvédelmi nevelés-oktatás keretében egyéb foglalkozás tartására és honvédelem tantárgy tanítására pedagógus munkakörben foglalkoztatott katonatiszt,
 - a Honvédelmi Minisztérium irányítása alá tartozó kollégium nevelőtanára pedagógus végzettség és szakképesítés nélkül,
 - rendvédelmi tantárgyat tanító rendőrtiszt,
 - testnevelést pedagógus végzettség nélkül tanító szakember.

Munkajogi problémák

Jelen összeállításunk a szakmai szempontokra fókuszál, de ezek nem teljesen választhatók el a közoktatásban dolgozók munkajogi helyzetétől, hiszen az közvetlenül hat a munkavállalók számára és motivációjára. Ezen problémákról a szakszervezetek elemzéseit ajánljuk. Itt csak kiemeljük azokat a témaköröket, amelyek esetében már a törvényről a minisztériumhoz eljuttatott véleményünkben is szóltunk, és amelyekben a végrehajtási rendelet tervezete sem nyújt megnyugtató megoldásokat:

- Az illetmények megállapításának rendszere kiszámíthatatlan, teret ad a munkáltatói szubjektivitásnak, önkénynek és ellentétes az Európai Parlament és a Tanács 2023/970. irányelvvel.
- A törvény, címével ellentétben nem rajzol fel életpályát, így a végrehajtási rendelet sem szolgálhatja e feladat megoldását.
- A más feladatellátási helyre való átirányítás kompenzációja csekély.
- A lakhatási és más szociális támogatások odaítélése nem normatív alapon történik.
- A fegyelmi eljárás a közalkalmazotti törvényből kiiktatott rendelkezésekre hasonlít.
- Egyes munkakörökben megszűnik a garantált bérminimum.

Bővebben: PDSZ: <https://nedolgozzingyen.hu/2023/08/01/megjelent-a-bosszutorveny-vegrehajtasarol-szolo-rendelet-tervezete/>

7. A törvény végrehajtása a nevelési-oktatási munka minőségét rontaná.

Enyhítenek a szakképzettségi előírásokon úgy, hogy a minőségre nincs garancia.

A pedagógus szakképzettséggel nem rendelkezők, valamint a szakmai tanár felsőfokú végzettséggel rendelkezők alkalmazásának legitimálása **formálisan csökkentheti a pedagógushiányt**, de észrevehető mértékben nem növelheti az oktatás színvonalát. A magyar oktatás megújítása során éppen **a pedagógiai tudás magas színvonalára van szükség**. A korábbi szakképzettségi engedmények megerősítése, további „lazítása” csökkentheti ugyan formálisan a pedagógushiányt, a színvonal emeléséhez viszont nem járul hozzá, sőt, hosszú távon, az intézkedések fennmaradásával a színvonal alakulására való hatása negatívvá válhat.

A gond az, hogy ezekben az intézkedésekben csak formális megoldások szerepelnek, s a pedagógushiány problémájának érdemi megoldására, elsősorban a pedagógusi pálya kormánypropagandában sokszor hangoztatott vonzóvá tételére egyelőre nem látunk gyakorlati lépéseket.

Támogatható szakmailag a végzettségek, szakképzettségek nem merev alkalmazása egyes speciális képzési területeken, vagy megfelelő kompetenciákkal rendelkező személyek esetén, de az ilyen szabályok alkalmazásának **több feltétele van** annak érdekében, hogy ne járjon az oktatás minőségének romlásával:

- önkéntesség, vagyis az érintett alkalmazott valóban önkéntes vállalása legyen a feladat, vagyis a munkavállaló motivált legyen,
- szakmai támogatás, szaktanácsadás, mentorálás, mely segíti a fejlődést, a pedagógiai helyzetekben a hatékony megoldások alkalmazását,
- szakmai kontroll, mely megerősíti vagy megkérdőjelezi az adott kolléga adott munkakörben, sajátos feladatra való alkalmazását,
- minden esetben annak előírása, hogy kezdje meg a hiányzó szakterületi vagy pedagógusi tanulmányait.

A jogszabályoknak a fenti négy feltétel mindegyikének érvényesülését elő kell írniuk annak érdekében, hogy gyermekeink megfelelő, minél magasabb szintű oktatásban, nevelésben részesüljenek.

Kigyűjtöttünk több a szigorú előírásokat lazító intézkedést a jogszabály tervezetéből, melyek számos kérdést vetnek fel vagy nem egyértelműek vagy véleményünk szerint átgondolatlanok. Vannak köztük egyértelműen minőségromlással járó szabályok is.

- **Etika** tantárgyhoz 5-8. évfolyamon elegendő a 60 órás tanfolyam egy bármely szakos tanári diploma mellé 9. § (7). Ezt kevésnek tartjuk, minimum szakirányú továbbképzés elvégzését tartjuk indokoltnak.
- **Természettudomány** tantárgyat (5-6, 11. évfolyamon) bármely természettudományos tanári szakképzettséggel lehet oktatni 9. § (9-10).
 - Semmilyen, még tanfolyami szintű képzettség sem kell a más tudományterület tanításához. Pl.: biológianár taníthatja a fizikai ismereteket.
 - Lényegében ugyanez vonatkozik a szakgimnáziumi integrált természettudományi tantárgyra is (9. § (11)), ahol „témakörök szerint” kikötéssel kell ezt alkalmazni.
 - Nem egyértelmű, mit jelent a „témakörök szerint”.
 - Ha felosztják a tanórákat az érintettek időben tudományterületenként, akkor az nem integrált tárgy tanítása, a tantárgy ezzel a lényegét veszíti el.
 - Az ilyen megoldás esetén nem látható, hogy hogyan lesz megoldható a munkaidő, a kötelező óraszám teljesülésének kiszámítása.
 - Pedagógusi végzettség és megkezdett pedagógusképzés nélkül akár 5 évig is alkalmazható **természettudományos** szakember pedagógus munkakörben (18. § (5)). Vagyis egyes osztályokat akár egyáltalán nem tanít majd szaktanár, hiszen 5 év alatt elhagyják az iskolát. A magyar oktatás megújítása során éppen a pedagógiai tudás magas színvonalára van szükség. A megoldás csökkentheti formálisan a tanárhiányt, a színvonal emeléséhez legföljebb kismértékben járulhat hozzá, de csak azért, mert az elmúlt időszakban a leírtnál is rosszabb helyzetek alakultak ki számos iskolában.
 - A jogalkotó lehetővé kívánja tenni, hogy megfelelő szakmai tanár végzettséggel és szakképzettséggel tanítson valaki a közoktatásban megfelelő tantárgyat. A rendelet tervezet e pontja nem tisztázza, mi a „megfelelő” szó jelentése ebben az esetben. Például egy fizikához is kötődő, de nem az egész fizikát felölelő szakmai tanár szakképesítéssel lehet majd fizikát tanítani? Túl azon, hogy a fizika több ágában lehet kevésbé jártas az adott tanár, még a fizikának a szakképesítéséhez illő részeinek tanítása is lehet számára idegen sok szempontból, elsősorban az eltérő szakmódszertani megközelítések okán.
- Nem kell pedagógus végzettség a gyerekekkel való rendszeres, tantárgyi foglalkozáshoz továbbá a következő esetekben sem a rendelettervezet szerint:
 - **Belügyi ismeretek** tantárgyat taníthat olyan is, aki nem rendelkezik pedagógus végzettséggel, de van rendvédelmi jellegű szakképzettsége, amely tisztai beosztás betöltésére jogosítja fel (9. § (15) c)).
 - A **honvédelmi** nevelés-oktatás keretében egyéb foglalkozás tartását és honvédelem tantárgy tanítását is végezheti az, akinek nincs pedagógusi végzettsége (9. § (17)).
 - Bizonyos körülmények között a testnevelés tantárgy tanításához sem kell pedagógus végzettség (15. §).
 - Itt jegyezzük meg, bár nem tantárgy tanításával, de legalább azzal egyező súlyú pedagógusi feladattal kapcsolatos, hogy a honvédelmi miniszter által fenntartott kollégiumokban a kollégiumi nevelőtanárnak nem szükséges pedagógus végzettség (23.§).
 - Az **artistaképzőben** való tanítással is hasonló a helyzet, sőt, ebben az esetben még felsőfokú végzettség sem szükséges, de úgy véljük, ennek az az oka, hogy ilyen jellegű felsőfokú végzettséget Magyarországon nem is lehet szerezni.

- **Akár egy-egy pedagógiai kurzus is elegendő a pedagógus munkakörhöz, munkához, ha a munkáltató úgy dönt?** Ez lehet megoldás egyes speciális helyzetekre (pl.: tanárképző intézményben népművelő-könyvtár szak), de kiskaput nyit a valódi pedagógus felkészítésben részt nem vevők számára.
 - A 10. § a) pontja szerint tanári szakképzettségnek kell elfogadni, ha valakinek van egy felsőfokú szakmai végzettsége, és ugyanazon a tudományterületen, az annak megfelelő tantárgy szakmódszertani tantárgyait sikerrel teljesítette. Vagyis, ha én matematika szakon szerzek egy matematikusi oklevelet, és igazolni tudom, hogy közben teljesítettem minden olyan tantárgyat, amely a matematika tantárgy oktatásának módszertanából készít fel, akkor én bárhol az országban, bármikor lehetek matematikatanár, anélkül, hogy egy szót hallgattam volna pedagógiából és pszichológiából, valamint egy percet is eltöltöttem volna akármilyen pedagógiai gyakorlaton? Ez nonszensz. Arra, akinek van egy matematika szakja, de nincs tanári szakképzettsége, az vonatkozzon, amit egy másik pont leír az ilyen szakemberekről.
- A rendelettervezet meg kívánja teremteni a jogi lehetőséget arra, hogy ha a megfelelő szakképzettségű pedagógussal nem tölthető be a munkakör vagy megfelelő képzettséggel rendelkező pedagógus nem áll rendelkezésre az érettségi vizsgáztatáshoz, akkor ezeket a feladatokat olyan pedagógus végzettséggel rendelkező is elláthassa, akinek az adott tantárgyat tartalmazó **műveltségi terület egy másik tantárgyának tanítására van képesítése**, vagy az adott tantárgy tanítására van szakirányú továbbképzésen szerzett képesítése, vagy 120 órás tanfolyamot végzett el a tantárgy tanításához. Ez utóbbi különösen problematikus. A mai érettségi vizsga jellege olyan, hogy egy a tantárgy tanítására 120 órában felkészült pedagógus érettségi vizsgáztatóként történő alkalmazása akár veszélyes is lehet, sértheti a vizsgázó diákok jogait, sérülhet a méltányosság elve. A 14. § (1) szerint lehetségesek lennének a következők is:
 - énektanárként vizuális kultúrát,
 - fizikatanárként földrajzot,
 - franciatanárként angolt,
 - filozófiatanárként történelmet tanít.
- Láthatóan a **nemzetiségi nyelvtanításban** is kevés a szaktanár, hiszen a tanári diploma felsőfokú nyelvvizsgával elegendő a tanításhoz (17. § (2)). Ez is lényeges lazítás, és mondjuk a 15 évvel ezelőtti állapotokhoz képest visszalépést jelent.

Az igazgatói munkakör betöltésének követelményei esetén is vannak „lazítások”.

Akár 4 év óraadói gyakorlat is elegendő a kinevezéshez a tervezet szerint, mert a nevelési-oktatási intézményben az igazgatói (főigazgatói) megbízás feltétele a szakmai gyakorlat jellegét és idejét tekintve csupán ennyi (26. § (1) c) és (2)).

Továbbra sem lesz elegendő iskolapszichológus.

Továbbra is 500 gyerek után jár egy fél iskolapszichológusi státusz (3.§ (2)). Számos vizsgálat és szaktanulmány jelzi, hogy a gyerekek, fiatalok és pedagógusok mentális állapota válságos. A globális folyamatok (pl.: klímaszorongás, erőszak, közösségi média) és a járvány is nagy károkat okoz, okozott. A gyerekek és a pedagógusok nem hagyhatók szakmai segítség nélkül. Mind a prevencióra, mind a kezelésre szükség van. Emellett a tanulásmódszertan és a pályaorientáció területén is lennének feladatai az iskolapszichológusnak, ezek ellátása a tanulók és a pedagógusok számára is fontos támogatás lenne. Ha lenne...

Hány könyvtárostanárt kell alkalmazni?

A könyvtárostánárok létszámának számítási módját a státusztörvény 17. § (57) 5. pontjával törölték. A rendeletben pedig nem szerepeltetik a kötelezően alkalmazandók között, és még kiskaput is adnak arra az esetre, ha nem alkalmaznának könyvtárostanárt. Ez az iskolai könyvtárak, az iskolán belüli könyvtári szolgáltatások (pl.: tankönyvkölcsönzés, kötelező olvasmányok, olvasási motiváció, közösségi élmények, kulturális programok, etikus forráshasználat, álhírek elleni felkészítés) létét fenyegeti egy olyan időszakban, amikor bizonyítottan nagy gond van a diákok szövegértésével.

Nemzetiségi nyelv tanítása nyelvvizsgálóval.

Láthatóan a nemzetiségi nyelvtanításban is kevés a szaktanár, hiszen a tanári diploma felsőfokú nyelvvizsgálóval elegendő a tanításhoz (17. § (2)).

Csökken a szaktanácsadás aktivitása

Korábban leépítették a megyei pedagógiai intézeteket és velük együtt az országos szaktanácsadói hálózatot, melyet nem minden területen sikerült a Pedagógiai Oktatási Központoknak (POK) újra felépíteni. Ahol vannak is szaktanácsadók, a korábbi szolgáltatásokhoz képest ott is kevesebb feladatot sok hivatali bürokráciával terheltnek látnak el. Miközben a szaktanácsadás és más pedagógiai szakmai szolgáltatás a pedagógusok munkájához, annak minőségének növeléséhez elengedhetetlen szolgáltatás. A jogszabályterv szerint a szakértő szaktanácsadó mesterpedagógusok kirendelési alkalmainak száma 16-ra csökken (30. § (5)).

Minősítés, teljesítményértékelés

Pedagógusok minősítési fokozatairól, azok szabályozásáról:

- A végrehajtási rendelet tervezete az értékelési folyamatokkal kapcsolatban alapelveit tekintve az eddig is működő szisztémához nagyon hasonló rendszer szabályozását tartalmazza. Ennek alapvető elvi problémáival kapcsolatos nézeteinket már többször is megosztottuk mind a szakmával, mind az oktatásirányítással. Csak röviden emlékeztetünk a fő kritikai pontokra:
 - ***A rendszer a minősítésre helyezi a hangsúlyt és nem a fejlesztésre.***
 - A rendszerben elsősorban az egyes pedagógusok munkája minőségének ellenőrzése és minősítése zajlik, miközben ma már szakmai evidencia, hogy a hangsúlynak a szervezet (a tantestület, az intézmény) értékelésére kellene kerülnie.
 - A rendszer leghangsúlyosabb elemei külső értékelési formák, miközben a korszerű értékelési „filozófiában” annak a belső értékelésnek van igazán kiemelt szerepe, amelyben egy egyén képes értékelni saját tudása, tevékenysége, felkészültsége adaptivitását, illetve egy szervezet is hasonlóan a saját működésének, szervezetének, belső kultúrájának adaptivitását.
 - A nemzetközi tapasztalat az, hogy a mindenkit és mindent bizonyos időközönként újra és újra minősítő értékeléssel szemben a kockázatalapú, segítséget nyújtó, fejlesztő értékelés válik egyre fontosabbá.
 - A gyakorló pedagógusokra építő minősítő apparátus helyett a szakmailag független, állam által fenntartott, hivatásos minősítőkkal dolgozó központi szervezet kialakítása lenne fontos, olyané, amely azonban a szükséges ellenőrzési tevékenység mellett csak elősegítője, támogatója az önértékelési folyamatoknak.
- Tipikus lesz, hogy a ***pályakezdő*** pedagógus elhelyezkedik egy intézményben, és 1 év szakmai gyakorlat után leteszi a Pedagógus I. fokozatba kerüléshez szükséges minősítő vizsgát. Ez azt

jelent, hogy a fiatal pedagógus 12 hónapon belül kétszer adja tanúbizonyosságát pedagógiai felkészültségének. Mivel az első záróvizsga a felsőoktatási intézményben szintén jelentős gyakorlati tevékenység eredményeit tudja már számba venni, a két vizsga között alig van különbség a tartalmukat tekintve. Ennek a rövid időn belül történő ismétlésnek nincs semmi értelme, csak növeli a pályakezdő fiatal stressz-szintjét, nem a fejlődésére, a munkája tartalmas elvégzésére koncentrálnak, hanem a vizsgára.

- Várható, hogy bár nem lesz kötelező, a Pedagógus II. minősítést a pedagógusok többsége meg fogja pályázni. Ennek elsősorban egzisztenciális okai vannak, igaz, a Pedagógus I. és II. fokozatokban biztosított minimális bérek között alig van némi különbség. Ismerve azonban az iskoláknak ilyen kérdésekben a hozzáállását, azt, hogy a Pedagógus II. fokozatban lévő pedagógusok aránya egyfajta „státuszszimbólummá” válik majd, a fokozatot elérni kívánók arányának közepes mértékű csökkenése elég racionális feltételezésnek számít. De akkor ez azt jelenti, hogy a pedagógus minősítési rendszer valójában nem egyszerűsödik, s valószínűleg még a hozzá köthető költségek sem csökkennek jelentősebb mértékben.
- A minősítő vizsga és a minősítő eljárás esetén a pedagógus két tanóráját kell meglátogatnia a minősítést végző bizottság egy tagjának. Ez eddig is így volt, és a pedagógusminősítés bevezetése óta „közröhej tárgya”. Egyszerűen senki nem gondolhatja komolyan, hogy egy háromtagú bizottság egy tagjának két tanórán tett látogatásával egy pedagógus gyakorlati munkájának minősége értékelhető.
- Mindenfajta minősítő vizsgán és minősítési eljárásban az értékelés pontozással történik, ahogyan ez az eddigi rendszerben is volt. De ahogyan volt, az nem legitimálja az ezutáni gyakorlatot. **A pedagógusok kompetenciáinak** (valójában „kompetenciacsokroknak”) **az értékelése kvantitatív módon lehetetlen.** A pedagógusok semelyik kompetenciát tekintve nem rendezhető sorba (X pedagógus harmadik kompetenciája jobb, mint Y pedagógusé), ezért valójában a kompetenciák nem kvantifikálhatók, a fejlettség mértéke kvantitatív értelemben még csak nem is definiálható, ezért a mérés lehetetlen. Az eddig is alkalmazott és ezután is érvényesítendő módszerhez hozzátartozik az egyes kompetenciákra kapott pontszámok összeadása is, ami csakis megfelelő (arány-) skálán elhelyezkedő adatok esetén lenne értelmes művelet, de itt szó sincs semmiféle skáláról, hiszen mérésről sem lehet szó.
- A 39. §(2) d) pontjában arról van szó, hogy milyen tevékenységeket kell végeznie a mesterpedagógus minősítésre jelentkezőnek. A d) pont da) pontjában nagyon helyesen a fejlesztő tevékenység különböző aletei vannak megfogalmazva. A db) alpontban viszont, szintén „fejlesztő” tevékenységként helyi és országos versenyekre való felkészítés. A kettőnek a súlya, jelentősége nagyon nagy mértékben eltérő, egy országos versenyre bárki felkészíthet, akár eredmények nélkül is tanulókat, és ezzel teljesít egy olyan követelményt, amit más hosszadalmas kutató, fejlesztő munka keretében, jellemzően temérdek munka elvégzésével teljesít. Ha a versenyre való felkészítés köthető lenne valamilyen eredményhez (nem csupán helyezéshez), az már elfogadhatóbb lenne.
- A 40. § (1) c) pontjában szerepel a rendszeres publikációs tevékenység fogalma, ami teljes mértékben meghatározatlan. Bármilyen tudományosan jelentősebb publikációs tevékenység a mai viszonyok között Magyarországon egyébként is teljesíthetetlen még sokszor egyetemeken oktatók számára is.
- 46. § (2) a) pont foglalkozik a szakmai követelményrendszer szerepével a helyi minősítési szabályzatban. Félő, hogy a helyi minősítési szabályzatban rögzített szakmai követelmények vagy érdektelenek, semmitmondók, közhelyszerű megfogalmazásokat tartalmazók lesznek, vagy ha nem, akkor nagyon különböző pedagógiai koncepciók, paradigmák nyilvánulnak majd meg bennük. Az előbbi a nagyobb baj, és nem is ártana, ha valamilyen mechanizmus létezne arra, hogy miképpen lehet felderíteni az ilyen semmitmondó követelményrendszereket, illetve arra, hogy

miképpen lehet elérni az érintett intézményekben, hogy egy érdemibb követelményrendszer alakuljon ki.

- Az kisebb probléma, hogy a követelményrendszerek a szakmai alapjaikat tekintve igencsak változatos képet mutatnak majd. Erőszakos egységesítésre egyáltalán nem lesz szükség, de a szakmai diskurzus részévé kell tenni majd a tanulságokat, amihez viszont az szükséges, hogy megtörténjék e szabályzatok teljes körű felmérése, kutatása. Ez nem jelent beláthatatlan nagyságú munkát, mert biztosak lehetünk benne, hogy az intézmények nagy része a központi mintaszabályzatot fogja majd sajátjaként jóváhagyni.
- Nagy kérdés, hogy mi lesz a központi mintaszabályzatban. Valószínűleg érdemes – és ez a javaslatunk – 2-4 központi mintát is kialakítani, eltérő, de legitim pedagógiai alapokkal. Ha csak egy lesz, az óhatatlanul csak az iskolák egy része számára lesz megfelelő (igaz, a többiek számára adott a lehetőség másfajta, sajátos helyi szabályzat kialakítására).

A pedagógusok minőségértékeléséről, annak szabályozásáról

- A minőségértékelés rendszerének bevezetésétől azt várják a jogszabály megalkotói, hogy az intézményen belüli értékelés hatása nagyobb lesz, fokozva a hatást azzal, hogy minden évben bekövetkezik majd minden pedagógus számára. El kell oszlatni egy félreértést. **A belső értékelés fogalmába nem tartozik bele az, ha egy pedagógust az intézmény igazgatója értékeli.** Belső értékelésnek azt nevezzük, amikor egy szervezet önmagát értékeli. Ennek megfelelője egy személy értékelésénél az önértékelés. Itt egyikről sincs szó, tehát ez nem belső értékelés. Ez az egyes pedagógus számára ugyanúgy minősítés, mint eddig voltak a kötelező minősítések.
- Valójában a végrehajtási rendelet tervezete alig tartalmaz információkat, intézkedéseket a pedagógusok rendszeres éves minőségértékelésével kapcsolatban. Elképzelhető, hogy erre egy következő végrehajtási rendelet tér ki majd. De ez nem jó megoldás, hiszen ennek a most véleményezett, tervezett jogszabálynak egyetlen jól meghatározott törvény végrehajtási rendelkezésére vonatkozó tervet kellene tartalmaznia, méghozzá minden a törvényben előforduló, részletezést kívánó kérdésben.

Javaslatok

1. A közoktatásért felelős minisztérium indítson el egy pedagógushiányt alaposan, tudományos igényességgel **feltáró kutatást**, elemzést. Ennek eredményeit felhasználva legalább három szakmai csoportot bízjon meg a probléma hosszú távú, tartós megoldására vonatkozó koncepcióinak megfogalmazásával. Az elkészült koncepciók megméretésére szervezzen szakmai vitákat, fórumokat, biztosítsa többféle szakmai álláspont részvételét ezeken, szervezzen szakmai ismertetőket és vitákat a pedagógusok, valamint a laikusok körében is. A folyamat eredményeként széles szakértői kör bevonásával, a viták fórumok eredményeinek összefoglalásával dolgozzon ki reformlépéseket a pedagógus pálya vonzerejét befolyásoló tényezők megváltoztatására, e téren egy új politika kialakítására.
2. **A pedagógus eskü** jelenlegi megfogalmazásában ne kerüljön a kormány elé terjesztendő végrehajtási rendelet javaslatba. A minisztérium mérje fel, hogy milyen társadalmi csoportoknak milyen igényeik és ellenjavasataik vannak egy pedagógus esküvel kapcsolatban, és ha e munka során bebizonyosodik, hogy erre szükség van, akkor készítse elő a köznevelési törvény módosítását ebben az ügyben. A törvénymódosítást készítse elő egy tartalmas, egy már megváltoztatott keretek között zajló társadalmi egyeztetési folyamat.
3. Javasoljuk a jogszabályok előkészítése, **a társadalmi egyeztetési folyamatok rendszere megújítását.** Ezzel kapcsolatban korábban már számos alkalommal megfogalmaztuk javaslatainkat (lásd például „Kockás könyv”), itt nem ismétljük magunkat.

4. A közoktatásért felelős minisztérium kezdje meg a pedagógusok minősítésének, minőségértékelésének, valamint a szervezeti értékelési folyamatok rendszerének az alapos elemzését, az elemzés alapján az **egész értékelési rendszer reformját**. Saját koncepciónk leglényegesebb pontjai ismertek, és megtalálhatók ebben a dokumentumban is.
5. A végrehajtási rendelet végső változatában már szerepeljenek olyan paragrafusok, amelyek a **bérmegállapítás** mechanizmusát a most a javaslatban szereplőnél részletesebben szabályozzák, meghagyva az igazgatók önállóságát a differenciálásban, de a szükséges mértékig országosan egységessé téve a különböző szempontok érvényesítésének módját.
6. A teljes értékelési rendszer felülvizsgálatától és reformjától (lásd itteni 4. pont) függetlenül a kormány elé terjesztendő végrehajtási rendelet tervezet a mostani megfogalmazásnál részletesebben szabályozza a pedagógusok éves, rendszeres **minőségértékelésének** módját, követelményeit, lebonyolításának központi szabályozást igénylő elemeit stb. Ez a szabályozás tartalmazza azt is, hogy a minőségértékelést végző intézményi vezetők milyen anyagi juttatásért végzik majd ezt a tevékenységet.
7. A végrehajtási rendelet tervezete változzék meg a nevelési-oktatási intézmények **igazgatóinak kinevezésével** kapcsolatos szabályozást illetően. Legyen mód rá, hogy a nevelőtestület, a szülők érdekképviselője, a diákok érdekképviselője véleményt nyilvánítson az igazgatói pályázatokról, azok elfogadásáról vagy elutasításáról. Bármelyik vélemény negatív volta esetén a fenntartónak legyen kötelessége a negatív véleményt nyilvánító testületekkel egyeztető tárgyalást tartani, ahol a felek kifejtethetik részletesen az álláspontjukat. Mint látható, egyelőre nem javasoljuk, hogy az igazgatókat a nevelőtestületek válasszák meg, mert ezzel kapcsolatban komoly szakmai viták vannak.
8. A rendelettervezet kormány elé kerülő változatában legyen már részletesebben szabályozva, hogy a miniszter milyen módon hoz döntést az igazgatói kinevezésekkel kapcsolatos jogkörét gyakorolva.
9. A fenti 1. pontban leírt koncepcióalkotás keretei között legyen cél a pedagógusok heti, kötelező órák megtartásával kapcsolatos **óraszámának** 24-ről való csökkentése. Ez csak a pedagóguslétszám növelésével, a pedagógus foglalkoztatás racionalizálásával valamint az óraszámok központi tartalomszabályozást érintő csökkentésével lehetséges érdemi módon. Ebből adódóan javasoljuk, hogy a központi tartalomszabályozás következő változtatásakor komoly célként legyen kitűzve a kötelező óraszámok jelentősebb mértékű csökkentése.
10. A pedagógusok minősítési rendszerének lényeges átalakításával csökkenthető a **mesterpedagógusok munkaterhe**, vagyis növelhető az egyéb szaktanácsadásban, szakértői munkálatokban való részvételük, hozzáértésük jobban kamatozik az iskolák számára. A pedagógushiány problémáinak enyhülésével a mesterpedagógusok heti, kötelező tantárgyak tanítására szolgáló ideje is újra csökkenhet 18-ra.
11. **A pedagógusi tevékenységek ellátásával kapcsolatos követelmények** között a jelenlegi tervezetben megjelenő 60 és 120 órás továbbképzések vagy törlendők, vagy szakirányú továbbképzésre cserélendők elsősorban az etika oktatása, a természettudományos tantárgy oktatása más természettudományos tantárgy tanítására vonatkozó képzettséggel, valamint az érettségiztetés feladataival összefüggésben.
12. A pedagógus munkakörökben való **alkalmazás követelményeinek** szigorán enyhítő intézkedések gyakorlati végrehajtása során érvényesíteni javasoljuk a véleményünkben megfogalmazott négy alapelvet (önkéntesség, szakmai támogatás, szakmai kontroll, továbbtanulás előírása), s ennek a jogszabályban történő szerepeltetését is nagyon fontosnak tartjuk.
13. A tervezet 10. § a) pontjában leírt lehetőség (nem tanári, valamilyen szakos végzettséggel és szakmódszertan tantárgyak teljesítésével bárhol, bármikor taníthat valaki a szakmai végzettségének megfelelő tantárgyat) ne szerepeljen a kormány elé kerülő javaslatban, a pontban leírt szakemberek oktatásban történő alkalmazására vonatkozóan egy másik hely már megfelelően rendezte a szabályokat.
14. A rendelettervezet végső változatában ne szerepeljen az a lehetőség, hogy valaki még az **igazgatói kinevezéshez** is megfelelő szakmai gyakorlatot szerezhet 4 évi óraadói gyakorlattal.

15. Javasoljuk az **iskolapszichológusi** státuszok számának legalább a duplájára emelését.
16. A rendelettervezet korány elé kerülő változata a kötelezően alkalmazandó szakemberek között adja meg a **könyvtárostanárokat** is, munkaidejük szabályozását pedig állítsák vissza, hogy szükséges minimális létszámuk kiszámtható legyen.
17. Az **intézményi minősítési szabályzatok** elkészítésének támogatásához a minisztérium ne csak egy, hanem 3-4, a jogszabályoknak megfelelő, de eltérő pedagógiai paradigmákat érvényesítő mintaszabályzatot adjon ki az iskolák számára. E mintaszabályzatok egyike se legyen semmitmondó közhelygyűjtemény, megalkotásukra független szakmai csoportok felkérése indokolt.

Összeállították a CKP Ügyvivő testületének tagjai (Dömsödy Andrea, Juhász Ágnes, Nahalka István, Pilz Olivér) a CKP szervezetei által megfogalmazott vélemények alapján.